

ART

On són els somnis

Àngela Molina

Es ulls miops de l'art miren a la llunyania, cap a les planes de resplendor dels esdeveniments excepcionals, camps d'idees i de batalles. No poden veure res. La dringadissa de les espases ha estat substituïda per la de les monedes. L'artista viu sota la dictadura d'un present escàs. On són els somnis? On són les utopies? La memòria, refugi daurat de l'artista, amb la pròpia proliferació de discursos que es multipliquen amb una passió metòdica pels museus d'arreu del món, podria acabar sent un espai d'absència on floten experiències opaques alineades sense sentit, incapaces de trobar les claus que obrin la presó de la Història. Seria el moment d'oposar-se a l'absolutisme de l'actualitat i pensar un futur diferent del que ens imposa la realitat patètica.

A la mostra col·lectiva *Estilo indirecto*, el comissari Martí Peran defensa la força abstracta de les idees de Frederic Jameson i Andreas Huyssen, per als qui és urgent analitzar la por i l'ansietat davant la Utopia, desbloquejar la paràlisi del pensament que impedeix imaginar un altre sistema, ara que la segona globalització ha impulsat el capital a expandir-se cap a un nou estadi, l'imperialista. Però és l'utopisme de Charles Fourier el far d'aquests vuit projectes artístics que apel·len a una nova estratègia capaç d'ajustar la història a un altre temps i un altre espai amb més eficàcia. El cooperativisme tranquil del pensador francès reclamava "la unitat universal", espessa xarxa d'afinitats secretes capaç de connectar es-

Una visitant, temptada de tocar els somnis que proposa la mostra *Estilo indirecto* a FotoColectania. / J. CORSO

sers i coses per forjar un món coherent i feliç.

A les sales de FotoColectania el visitant trobarà els relats sota la forma d'*assaigs fotogràfics* que reediten críticament els testimonis directes de veus del passat. Són rememoracions articulades en un estil indirecte que fan servir una dialèctica formal capaç de *prenyar* el futur. El muntatge fotogràfic, i no pas l'arxiu, és la tècnica que defineix més bé aquestes inquietuds. Mentre Jordi Colomer i Adrià Julià teatralit-

zen el llegat de Fourier, Thomas Steinert evoca la veu del poeta Ernst Ortlepp (1800-1864) en reconstruir a través dels testimonis de Nietzsche els hàbits i les penúries que tots dos van viure a prop de Naumburg. Peter Piller s'apropia de l'arxiu del diari d'un municipi holandès per concebre un muntatge sobre la presumpta vida comunitària de la gent que hi vivia fa més de 50 anys. A través del *collage*, Javier Peñafiel s'imagina la relació de Bertolt Brecht amb la seva amant Ruth Berlau, que

va documentar la vida del dramaturg bavarès. Eve Sussman recrea el despatx de l'astronauta Yuri Gagarin, escenari d'experimentació d'una futura ciutat utòpica. David Maljkovic construeix un stand d'una fira a les parets del qual pengen *collages* a partir de revistes d'arquitectura dels anys 60 i 70 de l'antiga Iugoslàvia. I Chris Mottalini fotografia l'arquitectura que el vienès Rudolf Schindler va deixar a Los Angeles com a exemple de llars susceptibles d'acollir un model de vida comu-

nal. El valor d'aquest assaig heterogeni i difícil (imprescindible una visita guiada) és la seva ideologia, entesa com a possibilitat de coneixement, oportuna en aquesta època de pessimisme social i apatia política.

Més accessible per al gran públic és la mostra de Jorge Rodríguez-Gerada (Santa Clara, 1966), grafiter cubà que va començar la seva activitat en la desmesura de l'escala pictòrica en mitgeres i grans espais urbans, com els retrats efímers que va dedicar a Obama i a Enric Miralles, a Barcelona, només captades a vista d'ocell. A Rodríguez-Gerada se li ha fet petita la ciutat, o sigui que ha decidit transportar les seves ar-

A FotoColectania, vuit artistes busquen a cops de muntatge una ideologia per avui

queologies personals a l'espai més *gentrificat* de la galeria, on apareixen incrustats els seus fills adolescents, en maons i en grans moles de pedra que durant segles es van fer servir com a premses de vi (*Memorylithics*), o en les pintures al carbó amb les cares d'amics. Són mirades petrificades, cossos que pateixen i ignoren que més enllà de la freda pedra neixen les grans preguntes de l'existència. On són els somnis? Més que utopies, malenconies.

ESTILO INDIRECTO

Fundació FotoColectania
Julián Romea, 6, D2. Barcelona
Fins al 28 de gener

JORGE RODRÍGUEZ-GERADA

Galeria Ignacio de Lassaletta
Rambla Catalunya, 47. Barcelona
Fins al 4 de febrer

LLIBRES

'Cartes' de 1710

Manuel Castaño

SUITE BARCELONA

Jordi Carrió i Figuerola
Editorial Fonoll
124 pàgines. 15 euros

Cada 11 de setembre hi ha algun malintencionat que repeteix la brometa que els catalans celebren les derrotes, com si no fos prop de tots els pobles commemorar moments decisius de la seva història —que potser el 2 de maig que evoquen a Madrid va ser cap victòria?—. L'anomenada Guerra de Successió espanyola era un conflicte internacional en què, entre altres coses, estava en joc la mateixa existència del sistema institucional català. La idea de "reducir estos reinos de que se compone España al estilo y las leyes de Castilla", explicitada en el programa de govern del conde duque de Olivares el 1624, es va realitzar plenament un segle després mitjançant els decrets de Nova Planta, amb una altra dinastia en el poder.

A Catalunya es va anar a la guerra contra aquesta tendència política, que venia de lluny, a suprimir el seu autogovern, i tres segles després el record del dret i les institucions perdudes informa encara l'activitat política catalana, per uns amb vista a recuperar-los, per altres per fer irreversible l'assimilació. La derrota de 1714 és, encara ara, ineludible.

Suite Barcelona és una narració en fragments que ens porta a la realitat quotidiana de la Barcelona d'aquests anys. En forma de cartes enviades per un notable barceloní a la seva amant napolitana —46 textos que abasten el període que va de mitjan 1710 a l'inici de 1715—, se'ns desplega una acurada recreació de llocs i moments de la ciutat —un aparat crític dóna raó d'historicitat dels personatges secundaris—. Del protagonista redactor anem coneixent que és un professional del dret i que té un paper important en la conferència dels tres comuns (òrgan

La Barcelona d'entre el 1710 i el 1715 és la que recrea Jordi Carrió.

Jordi Carrió imita la llengua del barroc i la precisió noucentista a 'Suite Barcelona'

de govern decisiu en la defensa de les constitucions catalanes); sap d'història, de filosofia, de música i de literatura, i tot i tenir ja una certa edat, viu una apassionada relació amb una dona més jove. No ens ofereix cap crònica

dels esdeveniments, sinó una mirada subjectiva a la intrahistòria; ni tampoc cap elegia del país encaminat al desastre, si no és per defecte: mitjançant el contrast entre la vitalitat erudita, musical i festiva dels primers moments i la desolació a mesura que augmenten les hostilitats. La seva personalitat se'ns va dibuixant a través del conflicte —"em voldria savi, amb virtut i coratge per servir una monarquia més noble o perfer una república independent"— i sobretot de l'idil·li que hi fa de contrapunt i al qual s'afe-

rra —"mentre el meu món es perd i els neguits creixen, insisteixo a escriure només ens separa una mar que compartim".

La llengua que sàviament ha fet servir Jordi Carrió (Barcelona, 1949), poeta abans que res, no és el català de llavors ni tampoc no és ben bé l'actual; d'una banda imita el barroc, i de l'altra té la contenció i la capacitat de síntesi d'un noucentista. L'artifici, però, és consistent; potser no resistiria la prova d'una novel·la llarga però tractant-se d'episodis molt sintètics, que fàcilment es poden qua-

lificar de poemes en prosa, aconsegueix transportar-nos a aquella època sense caure en un pastix de les maneres de fer del set-cents. Finalment, cal remarcar el breu tiratge, l'atenció posada en els aspectes gràfics i tipogràfics i l'acurada edició quasi de bibliòfil que se n'ha fet, digna d'una altra època. Ara que tant es parla dels perills que amenacen el llibre en el món digital, potser aquest és un dels camins a seguir: entendre com una obra d'art tant el contingut com el contingut.